

Priloga 1

Program pripravništva in vsebine strokovnega izpita za poklic doktor dentalne medicine

I. STROKOVNA PODROČJA ZOBOZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Pripravnik se usposablja v časovnem obsegu 12 mesecev na področju dejavnosti dentalne medicine v zdravstveni dejavnosti.

Pripravnik se praktično usposablja na strokovnih področjih zobozdravstvene dejavnosti – 49 tednov, in sicer na naslednjih področjih:

- splošno zobozdravstvo – 8 tednov,
- otroško in preventivno zobozdravstvo – 7 tednov,
- čeljustna in zobna ortopedija – 3 tedne,
- ustne bolezni in parodontologija – 8 tednov
- zobne bolezni in endodontija – 6 tednov
- stomatološka protetika – 10 tednov
- oralna kirurgija – 3 tedne
- maksilofacialna kirurgija – 3 tedne
- seznanja se s teoretičnimi in praktičnimi vidiki javnega zdravja in osnovami pravne ureditve (1 teden).

A) Splošno zobozdravstvo

Splošni del obsega:

- utrjevanje znanja o načelih dobre klinične prakse s poudarkom na celostni obravnavi pacienta, ki vključuje natančno anamnezo, klinični pregled in ustrezne radiološke in druge preiskave, postavitve diagnoze ter načrt zdravljenja,
- načela vrstnega reda stomatološkega zdravljenja - odstranitev akutnih težav, higienska faza, ekstrakcije zob, endodontski posegi, preparacije zob in polnjenje kavitet, kirurški del parodontalnega zdravljenja, ortodontska obravnava, kirurški del implantološkega zdravljenja, protetična rehabilitacija in podporno zdravljenje,
- poznavanje strokovnih kriterijev za razvrščanje zobozdravniških storitev v posamezne stopnje nujnosti v splošnem zobozdravstvu in napotitve na sekundarno raven (sodelovanje s specialisti v zobozdravstvu ter s specialisti drugih medicinskih strok),
- utrjevanje preventivnega pristopa k zdravljenju bolezni zob, obzobnih tkiv in ustne votline, ozaveščanje, da je ustno zdravje del splošnega zdravja,
- ustrezen pristop in komunikacijo med pacientom in zobozdravnikom, med sodelavci v zobozdravniškem timu in med kolegi zobozdravniki.

Praktični del obsega:

- natančno anamnezo in klinični pregled ustne votline in zobovja,
- oceno potrebe po diagnostičnih preiskavah in njihovo interpretacijo,
- postavitve diagnoze in določitev nujnosti posegov,
- obravnavo prvih pomoči in nujne posege v splošnem zobozdravstvu,
- načrt zdravljenja po načelih vrstnega reda stomatološkega zdravljenja,
- oceno potrebe po napotitvi na sekundarno raven,
- opravljanje higienske faze priprave pacienta,
- ekstrakcije zob,
- preparacije zob za plombe, tehnike jedkanja, uporabo dentinskih adhezivov, podlaganje,
- polnjenje kavitet s klasičnimi materiali in sodobnimi kompozitnimi materiali,
- modeliranje plomb, poliranje, preverjanje okluzijskih stikov,
- sodobne endodontske posege,
- oceno potrebe po protetični rehabilitaciji in načrt protetične rehabilitacije,
- evidenco in dokumentacijo dela.

Evidenca opravljenega dela:

Pripravnik dokumentirano opravi določeno število kliničnih pregledov in jih evidentira, vzame natančno anamnezo, določi potrebo po diagnostičnih preiskavah in jih interpretira, določi načrt zdravljenja in

nujnost posega, obravnava prve pomoči in izvede nujne posege, opravi higiensko fazo kot začetno fazo stomatološkega zdravljenja, opravi potrebne ekstrakcije zob, izdelava plomb različnih razredov, izvede zdravljenja zobne pulpe, zdravljenja pulpogenih parodontopatij, pripravi načrt protetične rehabilitacije. Vključuje se v zobozdravniško dežurno službo.

B) Otroško in preventivno zobozdravstvo

Splošni del obsega utrjevanje in poglobljanje znanja o:

- načelih in praktičnih možnosti preprečevanja kariesa, bolezni obzobnih tkiv in drugih bolezni ter poškodb v ustni votlini na osnovi etiopatogeneze,
- ocenjevanju tveganja za karies, razpoznavanju karioznih sprememb, obravnavi kariesa pri otrocih in mladostnikih ter posledicah v splošnem razvoju in v razvoju maksilofacialne regije,
- sodobnih metodah preventive, diagnostike in terapije drugih obolenj zob in ustne sluznice otrok in mladostnikov,
- obravnavi poškodb zobovja otrok in mladostnikov,
- zdravljenju pulpe mlečnih in stalnih zob otrok in mladostnikov,
- protetični oskrbi otrok in mladostnikov,
- metodah brezbolečinskega dela in obvladovanja vedenja otroka in mladostnika pri zobozdravniški oskrbi.

Praktični del obsega:

- stomatološko klinično preiskavo otroka in mladostnika (avtoanamneza in heteroanamneza, klinični pregled, ocena potrebe po drugih diagnostičnih preiskavnih metodah in njihova interpretacija, ocena tveganja za karies, diagnoza in načrt zdravljenja),
- zdravljenje kariesa pri predšolskih otrocih (neoperativno in operativno, vključno z zdravljenjem pulpe),
- zdravljenje kariesa pri šolskih otrocih in mladostnikih (neoperativno in operativno, vključno z zdravljenjem pulpe),
- zdravstveno prosvetno in zdravstveno vzgojno delo z otroki in mladostniki in
- evidenco in dokumentacijo dela.

Evidenca opravljenega dela:

Pripravnik dokumentirano opravi določeno število stomatoloških kliničnih preiskav otrok in mladostnikov, preventivnih storitev ter zdravljenj mlečnih in stalnih zob ter drugih storitev okviru zobozdravstvenega varstva otrok in mladostnikov.

C) Čeljustna in zobna ortopedija

Splošni del obsega:

- normalni razvoj kraniofacialnega sistema,
- etiologijo, razpoznavo, klasifikacijo razvojnih nepravilnosti kraniofacialnega sistema,
- prepozna in opredeli vlogo splošnega zobozdravnika v odpravi najbolj pogostih razvad med razvojem orofacialnega sistema,
- poznavanje osnov bioloških in biofizikalnih mehanizmov preoblikovanja tkiv,
- poznavanje osnovnih metod zdravljenja razvojnih nepravilnosti,
- možnosti interdisciplinarne obravnave ortodontskih pacientov.

Praktični del obsega:

- razpoznavne postopke v čeljustni in zobni ortopediji (klinični pregled, odtiskovanje zobnih lokov, analiza študijskih modelov, analiza rentgenskih posnetkov, analiza fotografij),
- interceptivne ortodontske ukrepe,
- osnovne postopke pri zdravljenju s snemnim ortodontskim aparatom,
- osnovne postopke pri zdravljenju s fiksnim ortodontskim aparatom,
- sodelovanje pri interdisciplinarni obravnavi pacientov.

Evidenca opravljenega dela:

Pripravnik dokumentirano opravi določeno število odtisov, načrtov ortodontskega zdravljenja, aparatov in drugih storitev s področja ortodontije.

Č) Ustne bolezni in parodontologija

Splošni del obsega:

- poglobljanje znanja o najpogostnejših ustnih boleznih in boleznih obzobnih tkiv ter njihovo pojavljanje v Republiki Sloveniji,
- druge sistemske bolezni in bolezenske znake v ustih,
- normalen razvoj in fiziološke spremembe obzobnih tkiv v različnih življenjskih obdobjih,
- individualno skrb za ustno zdravje in vlogo zobozdravnika.

Praktični del obsega:

- primarne preventivne ukrepe: ustna higiena, preprečevanje iatrogenih poškodb pri zobozdravstveni oskrbi,
- diagnostiko različnih ustnih boleznih: anamneza, klinični pregled, slikovna diagnostika, dodatne preiskave (krvne, biokemične, mikrobiološke, histopatološke, imunološke, alergološke) rentgenska diagnostika, biološki in biokemični testi,
- diagnostiko bolezni obzobnih tkiv: anamneza, klinični pregled, rentgenska diagnostika, biološki in biokemični testi,
- diagnostiko bolezenskih znakov drugih sistemskih boleznih na ustni sluznici in obzobnih tkivih,
- sodelovanje pri parodontološki obravnavi konziliarnih pacientov,
- načrtovanje parodontološkega zdravljenja,
- najpogostejše postopke zdravljenja bolezni ustne sluznice in obzobnih tkiv: sistemsko zdravljenje, higienska faza zdravljenja, korektivno kirurško zdravljenje, vzdrževalno ali podporno zdravljenje,
- asistenca pri kirurškem zdravljenju (reženjske operacije, parodontalno plastična in regenerativna kirurgija, implantološko zdravljenje), samostojni posegi (podaljšanje klinične krone: z gingivektomijo, z reženjsko operacijo z ali brez osteotomije/osteoplastike),
- evidentiranje stanja, preventivnih in terapevtskih posegov ter dokumentacijo dela.

Evidenca opravljenega dela:

Pripravnik dokumentirano opravi določeno število sistemskih in higienskih faz zdravljenja obzobnih tkiv, asistenc pri operacijah, samostojnih operacij ter drugih storitev s področja ustnih boleznih in parodontologije.

D) Zobne bolezni in endodontija

Splošni del

Splošni del obsega nadgradnjo znanja, razumevanja in kliničnih izkušenj, ki jih je kandidat pridobil tekom dodiplomskega programa na naslednjih področjih:

- diagnostika, uspešnost zdravljenja, načrtovanje zdravljenja,
- prve pomoči in nujni posegi v endodontiji, poškodbe zob,
- rizični in medicinsko kompromitirani pacienti,
- zapleti pri endodontskem zdravljenju,
- preprečevanje prenosa okužb.

Praktični del

Praktični del obsega:

- diagnostika pri pacientu z okvarami trdih zobnih tkiv in obolenji, ki prizadenejo zobno pulpo in periapikalna tkiva, vključno z diagnostiko ustno-obrazne bolečine,
- načrtovanje in izvedba preventive/zdravljenja pri pacientih z okvarami trdih zobnih tkiv in obolenji, ki prizadenejo zobno pulpo in periapikalna tkiva, vse kot del celostne oskrbe pacienta; tekom obravnave med drugim pripravi zob za endodontsko zdravljenje, uporablja različne tehnike širjenja in čiščenja koreninskih kanalov, polnitve koreninskih kanalov in plombiranja zob s kompozitnimi plombirnimi materiali,
- sledenje in ocena uspešnosti zdravljenja teh pacientov,
- načrtovanje zdravljenja pri pacientu, kjer je indicirana napotitev k specialistu za zobne bolezni in endodontijo (vključno s kirurško endodontijo),
- obravnava prvih pomoči in nujnih posegov v endodontiji, vključno z endodontsko obravnavo pacientov po poškodbah zob,

- obravnava rizičnih in medicinsko kompromitiranih pacientov,
- obravnava zapletov pri endodontskem zdravljenju,
- upoštevanje postopkov za preprečevanje prenosa okužb,
- evidenca in dokumentacija opravljenega dela.

Evidenca opravljenega dela:

Pripravnik dokumentirano opravi določeno število praktičnih del, s katerimi pridobi zadostne kompetence s področja zobnih bolezni in endodontije.

E) Stomatološka protetika

Splošni del obsega:

- utrjevanje teoretičnega poznavanja fiksne in snemne protetike ter gnatologije,
- metode fiksnoprotetičnega zdravljenja, snemnoprotetičnega zdravljenja in gnatologije iz dodiplomskega študijskega programa,
- anatomijo in fiziologijo stomatognatega sistema, okluzijo in okluzijske motnje,
- oblike snemnoprotetičnega zdravljenja, načrtovanje parcialne in totalne proteze.

Praktični del obsega:

- načrtovanje in pripravljalne postopke za fiksnoprotetično zdravljenje: zdravljenje zob in priprava nosilcev, odstranitev zob, zdravljenje ustne sluznice in obzobnih tkiv,
- preparacijo zob za polna in delna sidra, odtiskovanje, registracijo medčeljustnih in medzobnih odnosov, zaščito obrušeni zob, začasno fiksnoprotetično oskrbo,
- aktivno sodelovanje pri delu v zobotehničnem laboratoriju,
- preverjanje posameznih sider in fiksnih konstrukcij, izbor barve, cementiranje,
- oskrbo kraniomandibularnih motenj,
- prvo pomoč in demontažo posameznih sider in konstrukcij,
- pregled brezozbe čeljusti,
- odtiskovanje: metode, materiali,
- faze izdelave totalne proteze, preizkus in vstavitve,
- načrtovanje parcialne proteze: gingivalne in parodontalne obremenitve,
- fiksnoprotetične priprave nosilcev zapon in drugih elementov,
- ulite baze za parcialno protezo,
- aktivno sodelovanje pri zobotehničnem delu,
- kontrolni pregled: odpravljanje težav, brušenje, podlaganje in druge reparature.
- osnove implantološke protetične rehabilitacije (prevleke, mostički, implantatno podprte totalne proteze)
- evidenco in dokumentacijo dela.

Evidenca opravljenega dela:

Pripravnik dokumentirano opravi določeno število fiksnoprotetičnih sider ter drugih storitev s področja stomatološke fiksne protetike in gnatologije, fiksnih in snemnih protez, reparatur ter drugih storitev s področja stomatološke snemne protetike.

F) Oralna kirurgija

Splošni del obsega:

- seznanitev z oralno kirurško patologijo,
- seznanitev z diagnostičnimi metodami,
- seznanitev z indikacijami za oralnokirurške posege,
- seznanitev s predprotetično kirurgijo in implantologijo,
- seznanitev z obravnavo pri poškodbah zob,
- seznanitev z benignimi in malignimi tumorji ustne votline,
- prepoznavanje urgentnih stanj.

Praktični del obsega:

- delo v triažni ambulanti (s poudarkom na zobozdravstveni patologiji), prepoznavna in obravnava urgentnih stanj,

- delo v oralnokirurški ambulanti,
- obravnava rizičnega pacienta,
- analiza rentgenogramov in CT posnetkov,
- seznanitev s premedikacijo,
- aplikacija lokalnega anestetika,
- ekstrakcije izraslih zob,
- ekstrakcije zaostalih zobnih korenin,
- ekstrakcije delno izraslih zob,
- asistiranje pri ekstrahiranjih neizraslih zob,
- asistiranje pri operacijah zob in obzobnih tkiv,
- obravnava pacientov za predprotetično kirurgijo in implantologijo,
- obravnava pacientov z benignimi in malignimi spremembami ustne votline,
- pisanje izvida,
- vodenje operativnega zapisnika.

Evidenca opravljenega dela:

Dokumentiranje kliničnega dela, izpis števila opravljenih ekstrahiranj, izpis števila asistenc pri operacijah.

G) Maksilofacialna kirurgija

Splošni del obsega:

- seznanitev z maksilofacialno patologijo,
- seznanitev z diagnostičnimi metodami,
- seznanitev z indikacijami za maksilofacialne kirurške posege,
- seznanitev s poškodbami obraza,
- seznanitev s prirojenimi nepravilnostmi obraza,
- seznanitev z razvojnimi nepravilnostmi obraza,
- seznanitev s problematiko obrazne bolečine in težavami temporomandibularnega sklepa,
- seznanitev z benignimi in malignimi tumorji ustne votline,
- seznanitev z rekonstruktivno kirurgijo obraza,
- seznanitev s problematiko žlez slinavk,
- seznanitev s problematiko motenj spanja,
- prepoznavanje urgentnih stanj.

Praktični del obsega:

- delo v ambulanti za maksilofacialno kirurgijo,
- delo v triažni ambulanti za maksilofacialno kirurgijo,
- delo v bolnišnični oddelčni ambulanti – delo v intenzivni negi, delo na bolniškem oddelku, (sprejemi, odpusti bolnikov, vodenje bolnišnične dokumentacije, predpisovanje zdravil, oskrba kirurških ran, spremljanje vitalnih funkcij),
- asistiranje pri operacijah – sodelovanje v kirurškem timu.

Evidenca opravljenega dela:

Dokumentiranje opravljenega dela, evidenca opravljenih sprejemov, odpustov, asistenc pri operacijah.

H) Teoretični in praktični vidiki javnega zdravja in osnove pravne ureditve

Za pripravnike se izvede seminar iz javnega zdravja, ki vključuje naslednja področja:

- uvod v javno zdravje,
- zdravje in bolezni,
- zdravje in okolje,
- preučevanje zdravja prebivalstva,
- spremljanje in obvladovanje nalezljivih bolezni,
- ravni preventive in javnozdravstveno ukrepanje,
- veliki javnozdravstveni problemi,
- zdravstveno varstvo ranljivih in ogroženih skupin prebivalstva,
- organiziranost, delovanje in financiranje sistema zdravstvenega varstva.

Iz vsebin upravljanja, organiziranja dela in poslovanja javne zdravstvene službe ter varstva pri delu pripravnik:

- spoznava dejavnost, organiziranost in delovanje javnih zdravstvenih zavodov in zasebnih ordinacij,
- se seznanja z načeli poklicne etike in ravna skladno z njimi v odnosu do bolnikov, sebe in kolegov,
- se seznanja z racionalno izrabo delovnega časa, planiranjem in gospodarnim ravnanjem z opremo, materialnimi in finančnimi sredstvi,
- spoznava dejanske in možne škodljivosti in nevarnosti, ki lahko nastopajo v delovnem procesu,
- se seznanja z zakonodajo na področjih zdravstvenega varstva, zdravstvene dejavnosti, zdravstvenega zavarovanja, delovnih razmerij in varstva pri delu,
- se vključuje v sistem komuniciranja in informiranja,
- spoznava način in vrste financiranja v zdravstveni dejavnosti zlasti v zobozdravstvu,
- spoznava strokovno literaturo.

II. VSEBINE STROKOVNEGA IZPITA

1. Nujna medicinska stanja v stomatologiji

Obravnava nujnih medicinskih stanj v stomatologiji – organiziranje in nudenje pomoči v rednih in izrednih razmerah – reanimacija pacienta in nudenje prve pomoči pri urgentnih stanjih v ustni votlini, na glavi in vratu.

Pripravnik mora poznati temelje prve pomoči bolnim in poškodovanim ter ustrezne ukrepe. Poznati mora vsebino in metode nujne medicinske pomoči, ki jih lahko sam opravi. Poznati mora tudi možne komplikacije pri nujenju nujne medicinske pomoči na sistemski in lokalni ravni ter napotitve na ustrezno višjo raven zobozdravstvene ali druge zdravstvene dejavnosti.

2. Integralna zobozdravniška obravnava otroka in odraslega z urgentnimi stanji v dentalni medicini.

Pripravnik mora pokazati teoretično znanje in praktične veščine integralne zobozdravniške obravnave otroka in odraslega, kot je navedeno pri strokovnih področij programa pripravništva v prejšnji točki.

Zlasti mora pripravnik poznati:

- epidemiologijo bolezni in okvar čeljusti in zobovja ter mehkih ustnih tkiv,
- diagnostične in terapevtske metode dela,
- obravnavo prvih pomoči in nujne posege v splošnem zobozdravstvu,
- materiale, ki se uporabljajo v zobozdravstvu,
- celovito kakovost zobozdravstvene oskrbe bolnikov,
- organiziranje delovnih procesov v ambulanti in v zobnoprotetičnem laboratoriju,
- sodelovanje z drugimi zdravstvenimi delavci in sodelavci,
- napake pri delu, njihovo reševanje ter nevarnosti za bolnika in zobozdravnika,
- evidentiranje opravljenega dela in poročanje.

3. Kakovost in varnost v zdravstvu

- poznavanje osnovnih izhodišč kakovosti in varnosti v zdravstvu (etična načela in načela kakovosti, vloga deležnikov iz vidika pristojnosti, odgovornosti, kompetentnosti ter sodelovanja s pacienti in njihovimi svojci ali bližnjimi v skupni odgovornosti za kakovost, varnost in učinkovitost zdravstvene obravnave),
- skrb za lastno varnost in varnost drugih (pripravljenost na delo, fizična varnost, skrb za delovni prostor, tehnologijo in material),
- seznanjenost s sistemom vodenja kakovosti in varnosti v zdravstvu (makro, mezo in mikro raven, ciklus nenehnih izboljšav, kultura varnosti),
- sodelovanje (medpoklicno, medsektorsko in medinstitucionalno timsko delo) in komunikacija,
- poznavanje pomena uporabe standardov zdravstvene obravnave (klinične smernice, protokoli, klinične poti, na dokazih temelječa medicina/ klinična praksa),
- obvladovanje upravljanja s tveganji za varnost (prepoznavanje, ukrepanje, uporaba kontrolnikov, registri tveganj in njihova uporaba),

- obvladovanje odklonov v zdravstveni obravnavi (sistem spremljanja varnostnih odklonov in tveganj za varnost pacienta, farmokovigilanca, hemovigilanca, organovigilanca), sporočanje, obravnava, učenje, krizno komuniciranje, ukrepanje in preventivno delovanje),
- obvladovanje z zdravstvom povezanih okužb (poti prenosa okužb v zdravstvenih ustanovah, higiena rok in uporaba osebne varovalne opreme, ukrepi ob izolacijah, ukrepi ob poškodbi z ostrim infektivnim predmetom, ravnanje z odpadki) in preudarna raba protimikrobnih zdravil,
- obvladovanje dokumentacije in informacijskega sistema v zdravstvu,
- poznavanje orodij in metod za spremljanje in izboljševanje kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave (varnostne vizite, MM konference, strokovni nadzori s svetovanjem, certificiranje in akreditiranje),
- merjenje kakovosti in varnosti (tehnike, kazalniki kakovosti, kakovost podatkov, uporaba podatkov, spremljanje zadovoljstva in izkušenj pacientov).

4. Osnove pravne ureditve zdravstvenega varstva

- ustavne pravice in temeljne svoboščine v zvezi z zdravstvenim varstvom in zdravstvenim zavarovanjem,
- temeljne določbe ustave o državni ureditvi kot podlagi organiziranosti zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja in zdravstvene dejavnosti,
- pravne vire s področja zdravstva,
- organizacijo zdravstvenega varstva in zdravstvene dejavnosti,
- zdravstveno zavarovanje,
- organizacijske oblike zdravstvene dejavnosti, vrste javnih zdravstvenih zavodov in notranjo organiziranost,
- pravice in dolžnosti zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev ter njihovo združevanje v zbornice in strokovna združenja,
- nadzor nad delom izvajalcev zdravstvene dejavnosti ter druge oblike nadzora v zdravstvu,
- pravice in dolžnosti pacientov ter postopek uveljavljanja njihovih pravic,
- druga področja: lekarniška dejavnost, duševno zdravje, zdravila in medicinski pripomočki, preskrba s krvjo in krvnimi pripravki, preskrba s človeškimi tkivi in celicami, namenjenimi za zdravljenje, zdravilska dejavnost, zdravilišča in naravna zdravilna sredstva, nalezljive bolezni, presaditev delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, dolgotrajna oskrba,
- varnost in zdravje pri delu,
- zbirke podatkov v zdravstvu,
- odškodninsko odgovornost v zdravstvu,
- kazniva dejanja zoper človekovo zdravje.